

Oude prentbriefkaarten: de Sint-Pietersberg

VII. De Wilhelminaweg (2)

B.G. GRAATSMA, Koningsplein 9, Maastricht

We vervolgen onze tocht met een drietal "ansichten" van het meer bergopwaarts gelegen deel van de Wilhelminaweg. Uit de grote variatie binnen de tussen 1900 en 1920 verschenen prentbriefkaarten van de Wilhelminaweg en zijn directe omgeving blijkt dat dit deel van de St.-Pietersberg destijds een door vreemdelingen veel bezochte plek was.

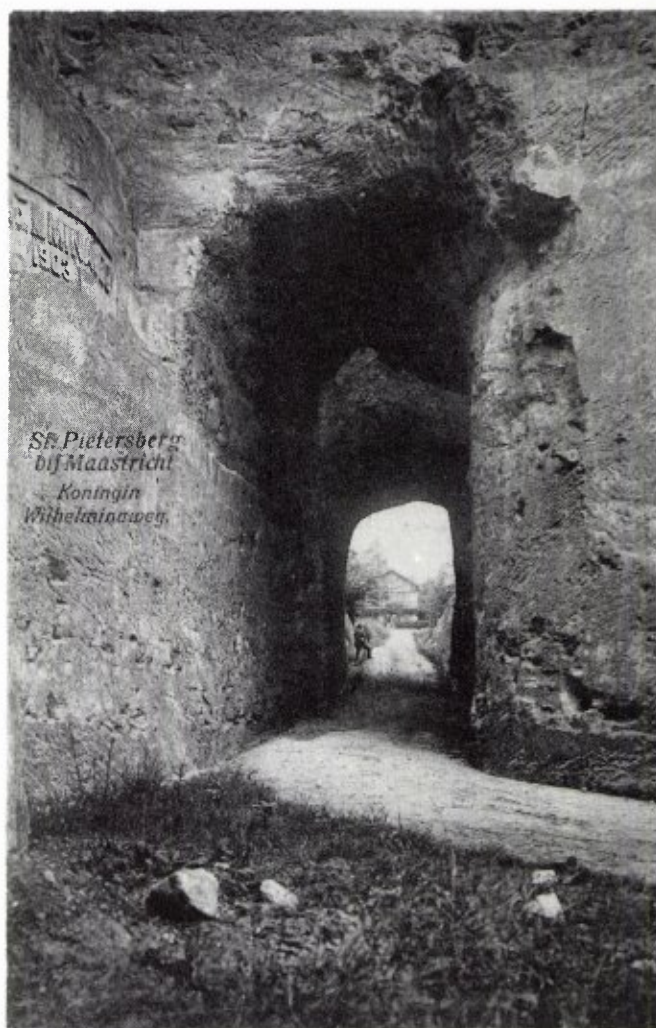
De eerste (ongedateerde) "ansicht" toont een in mergel uitgehakte poort die deel uitmaakte van de Wilhelminaweg. Deze onderdoorgang bevond zich direkt na de halverwege het traject Lage Kanaaldijk—Châlet gelegen haarspeldbocht. Na die zuideijkke haarspeldbocht en deze poort gepasseerd te zijn, bereikte men via deze weg "Châlet Lichtenberg" (op de achtergrond) en kwam uiteindelijk, na een tweede stijging van de weg, uit bij hoeve Lichtenberg op het plateau van de St.-Pietersberg. Het is de toenmalige eigenaar van deze hoeve geweest die de Wilhelminaweg (ook wel Koninginneweg genoemd) in de eerste jaren van deze eeuw op zijn grondgebied heeft aangelegd. De aanleg in de massieve bergwand was in feite een, zij het kleinschalige mergelexplotatie in dagbouw (vgl. de vorige aflevering). De foto is genomen vanuit de vlak voor de poort gelegen haarspeldbocht en toont een gezicht op het noordwesten. Geheel links is nog net een deel van het in de mergelwand uitgekapte opschrift "Wilhelminaweg 1903" te herkennen.

De tweede en oudste "ansicht" (afgestempeld op 10 mei 1904) van de "Nieuwe weg naar de Grot" laat eveneens de in mergel uitgehakte poort zien, maar nu van de andere (= noord-) zijde. Met "de Grot" is hier bedoeld de voormalige hoofdingang van het gangenstelsel Slavante welke zich ten noordwesten van het "Châlet" bevond. Een goede indruk omtrent de grootte van de poort geeft de man op de achtergrond; deze bevindt zich namelijk tussen de poort en de direkt daarachter gelegen mergelwand van de haarspeldbocht. De foto is geno-

men vanaf het deel van de helling waar zich vóór de aanleg van de Wilhelminaweg een ander pad bevond. Deze als "ezelspad" of "ezelsweggetje" bekend staande slingerweg liep vanaf de hoeve Lichtenberg in vele bochten langs de steile berghelling omlaag naar de Maas die vóór de aanleg van het kanaal (1845) nog tot aan

de voet van de berg reikte. Het pad ontleende zijn naam aan de ezel die vroeger, toen het kanaal nog niet bestond, dit weggetje met zijn begeleider dagelijks aflegde om uit de Maas het water te halen dat nodig was in de hooggelegen hoeve Lichtenberg. Direkt boven de poort is in de mergelwand nog een van de vuursteenbanken te onderscheiden die bij de aanleg van de weg werden aangesneden. Over de vegetatie kan opgemerkt worden dat het hier zichtbare deel in het begin van deze eeuw reeds bedekt was met een tamelijk ruige, hoogop-schietende kruid- en struiklaag (vgl. aflevering V).

De derde "ansicht" geeft ons een overzicht van de Wilhelminaweg tussen de poort en Lichtenberg. Deze ongestempelde kaart is rond 1910 vervaardigd, getuige ondermeer de grootte van de na 1905 aangeplante

bomen. De foto is genomen in de zomer vanaf het in de tweede (noordelijke) haarspeldbocht gelegen "Châlet Lichtenberg" en toont een gezicht op het zuiden. Vanaf dit punt had men een schitterend uitzicht over het brede Maasdal met de Hoge Kanaaldijk en het kanaal (links) terwijl rechtsboven het fraai gelegen Lichtenberg-complex boven alles uitstak. Op het hier

afgebeelde deel van de oostflank moet vroeger het bij de vorige ansicht genoemde "ezelspad" gelegen hebben. Op de Wilhelminaweg is rechts een transportrails zichtbaar waarover de in de ondergrondse groeve "Lichtenberg" gewonnen losse mergel (vgl. aflevering V) m.b.v. kiepwagentjes naar de losplaats getransporteerd werd. Vanaf die plaats, waarvan in de

linker benedenhoek nog iets zichtbaar is, werd de mergel vervolgens langs de steile helling omlaag geschoven naar de opslagplaats langs het kanaal (vgl. aflevering V). Zoals deze kaart laat zien was het merendeel van de hellingen rond Lichtenberg, m.u.v. de direkt rond de hoeve en torenruïne gelegen grazige terreinen, met struikgewas bedekt.

